

Amnesty

IKKI KOMIN Á MÁL

Hóast flestu okkara ivaleyst binda Amnesty saman við arbeiði ímóti deyðarevsing og píning av krígsfangum, hava tey eisini arbeitt við átøkum, sum hava verið meira grundað í føroyska samfelagnum. – Seinastu fimm árin er nógv hent á økinum, men fer at henda framyvir, spyr Katrin á Neystabø, aðalskrivari í Amnesty International, Føroya Deild

TÍÐHILD PATURSSON

At steðga harskapi móttvegis kvinnum, er eitt at høvuðsmálunum.

Amnesty Føroyadeild byrjaði longu í 2005 at arbeiða við verkætlanini »Steðgið harðskapi móti kvinnum«. Seinni bleiv heitið broytt til »Mín kroppur míni rættindi«.

– Hetta var eitt av altjóða átøkunum hjá Amnesty International, og nevndin valdi at raðfesta hetta til eitt av høvuðsmálunum fyri Amnesty Føroya Deild. Hóast hagtølini mangla, so siga tølini frá Kvinnuhúsinum okkum, at harðskapur móti kvinnum eisini er ein samfelagstrupulleiki í Føroyum, og tí valdi nevndin at arbeiða við hesum evni lokalt. Málið var at fáa eina heildarætlan at basa harðskapi móti kvinnum. Í samstarvi við m.a. Kvinnuhúsið og Barnabata fingur vit evnið á politiska dagskrá, sigur Katrin á Neystabø, aðalskrivari hjá Amnesty Føroyadeild.

Arbeiddu hart fyri at fáa heildarætlan

Á altjóða degnum móti harðskapi móti kvinnum, 25. novembur 2010, skipaði Amnesty fyri pallborðfundi, við tí endamáli at fáa harðskap móttvegis kvinnum á politiska dagsskrá. Flokksformenn fyri allar flokkar sótu við pallborðið, og semja var um, at harðskapur móttvegis kvinnum var ein trupulleiki í Føroyum, og at okkurt mátti gerast. Amnesty setti undirskriftainnsavnan í gongd við kravi um at fáa eina heildarætlan at steðga harðskapi móti kvinnum.

– Formenninir skrivaðu undir hetta sama kvøldið, sigur Katrin á Neystabø. Kravið í undirskriftainnsavnanini var at síggja ítøkilig úrslit áðrenn Altjóða Kvinnurættindadagin 8. mars árið eftir – júst 102 dagar seinni.

– Tey ringdu til okkara frá Vinnu-málaráðnum vikuna eftir, og spurdu, hvat flokksformenninir høvdu bundið seg til, og Vinnu-málaráðið setti síðani ein arbeidsból, og árið eftir, 8. mars 2011, bleiv heildarætlanin lögð fram, fortelur Katrin á Neystabø.

Ítøkiliga úrslitið var heildarætlanin at basa harðskapi í nærsambondum og parløgum og átakið Sig Frá, sum varð skipað í 18 punktum. Elin Winther Poulsen bleiv sett at samskipa átakið.

MYNDIR: TÍÐHILD PATURSSON

Av týðningi at arbeiðið heldur fram

Nógv er komið burturúr, um tú spyrst Katrin á Neystabø. Eitt nú hevur Kvinnuhúsið fingið pening til sálafrøðing, tolk og neyðsynjarvørur til tær kvinnurnar, sum hava tørv á tí.

– Men nú er fimm ára skeiðið skjótt av, og hvat hendir so?, spyr Katrin á Neystabø. Á altjóða degnum móti harðskapi móti kvinnum í hesi vikuni, var tiltak í Posthúskjall-

aranum, sum Sig Frá, Kvinnuhúsið og Amnesty skipaðu fyri. Tá lovaði Eyðgunn Samuelson, landstýrskvinna í almannamálum, at arbeiðið skuldi eftirmerkast, men at tað var av týðningi, at arbeiðið helt fram.

– Hetta gleðast vit um at hoyra, tí vit halda sjálvsagt, at tað er av alstórum týðningi, at arbeiðið, sum er sett í gongd, heldur fram og verður ment víðari. Tað eru fleiri øki, sum enn ikki hava fingið neyðugu rað-

festing. T.d. ein virðilig móttøka til harðskapsrækt og neyðtøkuoffur á landssjúkrahúsinum, og so má bráðliga avgerðin, sum fall beint fyri júl 2013, um at niðurlægja Sjúkshjálpinu endurskoðast, heldur Katrin á Neystabø.

Avleiðingin av avtøkuni er, at einki stað er tøkt til at vísa monnum og pørum á til at fáa fakliga vegleiðing. Vegleiðingin var ókeypis og óheft politiskt og átrúnaðarligt.

Hagtøl mangla

Aðalskrivarin, Katrin á Neystabø, vísir eisini á, at stórir tørvur er á betri hagtølum. Vit hava sjálvsagt tøl frá Kvinnuhúsinum, men tað eru bert tøl yvir tær kvinnurnar, ið seta seg í samband við Kvinnuhúsið. Tað er torført at brúka tøl frá politinum, tí at bólkingarnar av harðskapi og øðrum brotum eru ov breiðar, og gera tað trupult at greina út harðskap móttvegis kvinnum.

– Tøl frá Amnesty International vísa á, at triðja hvør kvinna er úti fyri harðskapi í sínum lívi. Um vit samanbera tøl hjá Kvinnuhúsinum við líknandi tøl í teimum londunum, sum vit vanliga samanbera okkum við, er einki sum bendir á, at støðan er nakað frægari her hjá okkum enn í grannalondunum, sigur Katrin, og leggur afturat, at øll londini rúndanum okkum hava fastar skipanir fyri at minka um harðskap ímóti kvinnum, og at tað mugu Føroyar eisini hava. Hesi seinastu fimm árin, ið Sig Frá-verkætlanin hevur verið í gongd, er nógv hent, og tí vónar hon, at lyftið frá Eyðgunn Samuelson heldur – eisini eftir næstu figgarlóg.

Neyðtøkutilburðir mugu eisni raðfestast

Á tiltakinum á Altjóða degnum móti harðskapi móti kvinnum segði Løgmaður frá ætlaðunum hjá samgonguni, ið snúgva seg um at basa harðskapi.

– Tað var avgjørt gleðiligt at hoyra, at samgongan longu nú hevur ein lista yvir broytingar, sum skulu gerast í revsilógini, tá tað kemur til neyðtøkur, og eina nýggja lóg um »stalking«, sigur Katrin.

Amnesty fekk eisini høvi at spyrja Løgmann, um samgongan er sinnað at hyggja nærri eftir øðrum viðurskiftum og mannagongdum, sum skulu tryggja rættarstöðuna hjá neyðtøkuoffrum í Føroyum. T.d. møguleikin at fáa nøktandi kanningar á Landssjúkrahúsinum, áðrenn mann meldar ein neyðtøkutilburð.

– Hetta var Løgmaður opin yvirfyri, og tí eru vónirnar góðar um, at vit fara at síggja neyðugar batar í nærmastu framtíð, sigur Katrin á Neystabø, aðalskrivari hjá Amnesty Føroyadeild, at enda.